Literatura catalana

Joaquim Ruyra (lectures anteriors)

Exercicis · 6 exercicis

Proves d'accés a la universitat (PAU) de Catalunya. Ordenats del més recent al més antic.
Retalls dels exàmens i pautes oficials (selecat.cat / universitats.gencat.cat).

1. PAU 2007 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció A)

2. Quin és l'espai més present a *Marines i boscatges*, de Joaquim Ruyra? Com és tractat aquest espai? Quin sentit, o quins sentits, li dóna l'autor?

[2 punts]

2. PAU 2007 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 3 (Opció A)

3. Comenteu el text següent, constituït pels paràgrafs inicials de la narració «Avís misteriós», de *Marines i boscatges*, de Joaquim Ruyra. Tingueu en compte, especialment, els aspectes següents (no cal tractar-los per separat ni per l'ordre que presenten):

— el punt de vista narratiu, la implicació del narrador en els fets que es narren;
— les característiques de la descripció del temps, l'espai i les sensacions del narrador;
— la relació del fragment amb el títol i amb l'argument de la narració.

[3 punts pel contingut; 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

No sabia pas quina hora era, ni tenia certesa de que fos vespre o matinada, però em semblava que no feia gaire que m'havia llevat. Un ensopiment estrany, pesat, morbós entorpia el meu cervell. Al mateix temps sentia cert disgust fondo, certa pena aclaparadora, mes no en podia recordar les causes. No em recordava de res, de res enterament. En va m'esforçava a escorcollar les foscors de la meva imaginació, cercant-hi alguna no ben apagada remembrança. Era inútil. No lograva més que augmentar el meu neguit, la meva fonda pena.

El dia era trist. Ensostrava el cel una nuvolada d'un gris fosc, que sols deixava passar una claror esmortuïda.

M'esdevingué la sospita de que estava nevant, i, per assegurar-me'n, vaig sortir a la finestra i escampí per defora la mirada de mos ulls tèrbols. Bella estona vaig haver d'ullejar per assolir el convenciment de que no hi havia neu enlloc. Les meves percepcions eren sordes i penoses. Romanguí contemplant la negror de boscos, que s'estenia davant meu, i vaig pensar: «Són els boscos de Montnegre… És que sóc al mas». I, com si no n'estés segur, vaig repetir-me en alta veu: «Sí, sí… sóc al mas Sàbat».

Pensant que tal volta la soledat me corprenia, vaig anar en busca de gent. Vàreig entrar a la cuina: una cuina gran, negra, fumosa, amb el pis de roca i terrer i el sostre altíssim i de canyes ensutjades. Allí, sota l'ample vogi acampanat de la xemeneia, vaig veure asseguts en el banc escon el masover i la masovera. Ambdós estaven amb els braços plegats sobre el pit, sense dir-se un mot, seriosos, capbaixos i grocs, molt grocs. Pel moviment quasi imperceptible de sos llavis comprenguí que resaven. ¿Seria un rastre de llàgrimes la lluentor que serpejava per la galta de la masovera? Allí es passava un gran disgust, un disgust que jo el sentia encara que no en recordés els motius.

3. PAU 2007 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 3 (Opció B)

3. Comenteu el fragment següent de la narració «La Fineta», de *Marines i boscatges*, de Joaquim Ruyra. Tingueu en compte, especialment, els aspectes següents (no cal tractar-los per separat ni per l'ordre que presenten):

— la tècnica i els recursos narratius; l'efecte que pretén crear el narrador amb aquests recursos;
— la relació entre el personatge (Fineta) i l'espai (el mar);
— el sentit dels elements d'aquesta narració que trobem en altres narracions del llibre.

[3 punts pel contingut; 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

La nina pensa que tan matinet i en paratge tan escondit ningú la veurà. Fica ses petxines dintre d'una bauma, estén son davantal, son sac i ses faldilles en una roca assoleiada i, quan queda en camisa, guaita amb astorament a l'entorn i corre a amagar-se dintre el mar. Allí sent una escalforeta agradosa, que es va emparant del seu cos. Tota esllanguida s'ajeu com en un llit, i amb el cap decantat a la dreta, amb una galta i una orella dins de l'aigua, els ulls mig clucs de galvana i una rialleta als llavis, se posa a bracejar i camejar amb dolç moviment. A pleret a pleret neda fins a les seques i, després d'haver pellucat en el banc de musclos, joguineja per les ones, tot esclofollant-los i menjant-se'ls. Allò és el seu esmorzar.

Al cap d'un ratet entra a l'ensenada la carretera de flames, que el sol estén per la mar. L'astre hi envia sos raigs de dret a dret. L'aigua llu com el llom d'un peix escatós i daurat. L'escuma es plateja i esquitxa espurnes de foc a l'esflorar-se en les roques i el sorral. Fa braumenta calor. Però la raconada de llevant no ha perdut encara sa ombra matinera, a on se barregen harmoniosament els besllums que l'aigua envia cap a les penyes, i les vibracions rossenques que les penyes dirigeixen al mar, que les emmiralla. La nedadora se n'hi va, després d'haver-se refrescat amb tres o quatre capbussades. Allí, vora la platja, s'ajaça sobre una roca fina. Tot just l'aigua li cobreix el cos, el seu cos molsudet, que, mal abrigat, quasi nu, se manifesta com a través d'un cristall pur i verdós. Mes la nina es figura estar ben tapada, perquè, tenint el rostre girat cap a la part assoleiada, veu al davant seu l'aigua llustrosa, impenetrable a tot aguait. No es figura que son propi cos esvaneixi darrere seu aquell efecte de llum.

L'Institut d'Estudis Catalans ha tingut cura de la correcció lingüística i de l'edició d'aquesta prova d'accés

Proves d'accés a la Universitat. Curs 2006-2007

Literatura catalana

4. PAU 2006 · Setembre · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció B)

Opció B

1. El mar és fonamental a *Marines i boscatges,* de Joaquim Ruyra, i no només com a espai on transcorren unes determinades accions; el narrador de bona part dels textos del llibre hi estableix un conjunt de relacions molt complex. Reflexioneu sobre:

   - les visions del mar que apareixen en el llibre i les diverses situacions que s'hi donen;
   - la relació que hi estableix el narrador;
   - com, de tot el conjunt, se'n pot extreure una determinada visió de la naturalesa per part de Joaquim Ruyra.

   [3 punts]

5. PAU 2006 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 3 (Opció B)

3. Comenteu el següent fragment de la narració «Jacobé», de *Marines i boscatges*, de Joaquim Ruyra (paràgraf final de la narració). Tingueu en compte, especialment, els següents aspectes (no cal tractar-los per separat ni per l'ordre que presenten):

   - la situació del fragment en l'argument de la narració;
   - la relació entre el narrador i Jacobé i com afecta, aquesta relació, el narrador;
   - el sentit de l'acció de la naturalesa.

   [3 punts pel contingut; 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

> De moment no sento més que una gran consternació, un gran aclaparament... i aquell deix d'ombra i de silenci que la mort, al passar, infon en la claror i els sorolls mateixos. Després van venint els records i les llàgrimes. Allà baix, damunt d'aquell túmbol voltat de les aigües marines, la Jacobé em recorda tota la poesia dels seus bons temps, com una olor de violes passades ens recorda els encants de la tarda d'abril en què les collírem. Penso en el seu amor puríssim, en la seva ignocència d'infant, en el bé que m'havia fet... i té, morta! El mar juga amb les seves trenes daurades, els crancs s'enfilen ja sense por per les seves faldilles, mareta del meu cor! I la nit va caient, caient, i sento passar sobre meu un alè sagrat. Vet allà l'antiga pedra druídica, l'altar carregat amb la seva víctima immaculada, sagnant, exànime. La naturalesa s'entenebra al contemplar la seva obra de destrucció. El tro de la ressaga s'aixeca com un cant funeral. I jo no trobo consol sinó figurant-me que estic en la muntanya del Calvari, i que el pi amb què m'abraço és la creu de Jesucrist, en qui descanso del meu dolor i de tot lo que no entenc.

6. PAU 2006 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 3 (Opció B)

3. Comenteu el següent fragment (paràgrafs finals) de la narració «Una tarda per mar», de *Marines i boscatges*, de Joaquim Ruyra. Tingueu en compte, especialment, els següents aspectes (no cal tractar-los per separat ni per l'ordre que presenten):

   - el to que dóna al relat el fet de ser en primera persona;
   - el tractament del temps i el seu efecte sobre l'espai;
   - els recursos narratius i de llenguatge.

   [3 punts pel contingut; 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

> Encara em sembla que estic en aquelles penyes rodejat d'aquella mainada. Veig en Paiús ajagut de boca terrosa i mig abraçat amb en Canari, sense recordar-se de que l'hagués volgut matar mitja hora abans. Veig en Volivarda i l'altre vailet asseguts dalt d'un saplà de penya amb les cames penjants sobre el meu cap. Sento a lo lluny el toc d'oració, l'esquelleig de les cabres, que davallen de les cingleres, i el cant dels grills, sonant acompassadament com l'ànima d'un gran rellotge: ric, ric, ric... I el dia va morint, morint... L'horitzó es torna morat; les calitges hi van ascendint lentament i el mar, llis com un cristall, hi destaca lluminós, banyat d'una fina color d'or pàl·lid, sols comparable a la de la lluna quan se'n va a la posta.
>
> ¿Cal que arribi a la part llastimosa i que expliqui com a casa varen descobrir la meva entremaliadura i com me condemnaren a anar-me'n al llit sense sopar a malgrat de la gana, que em rosegava per dins?